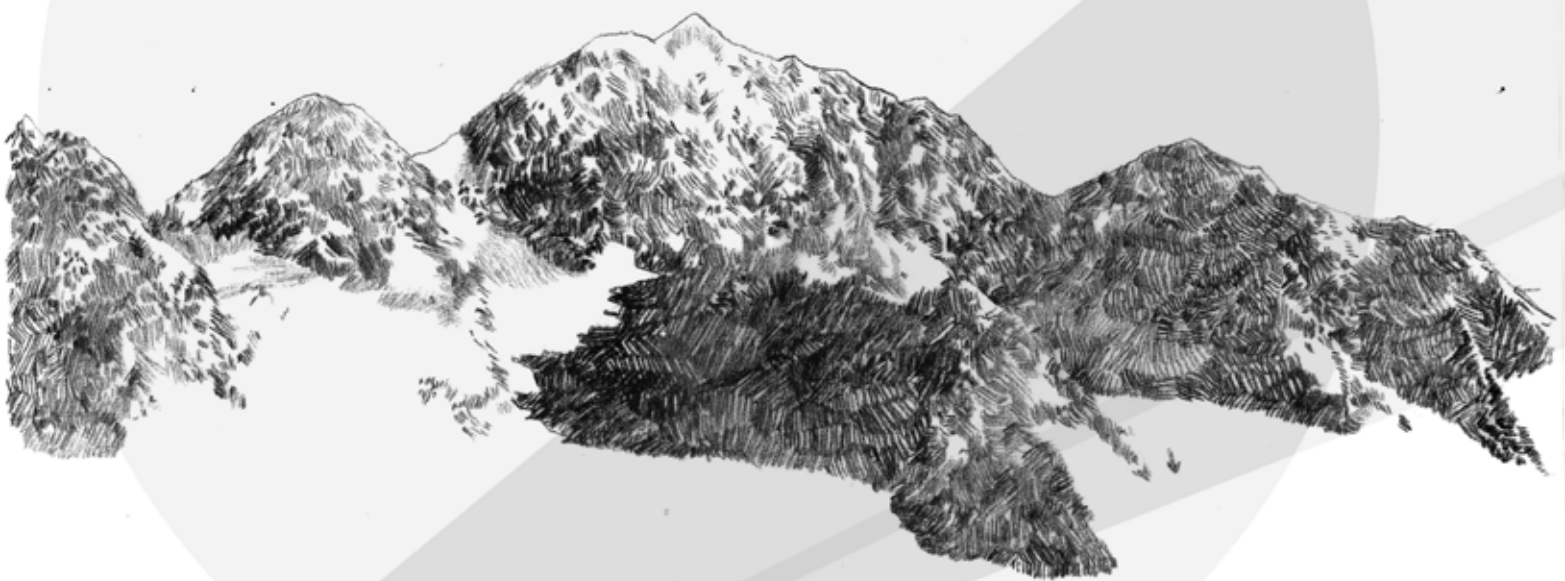

A World of Illustration

- Ett utforskande projekt om Illustration som begrepp och koncept, dess gällande och möjliga användningsområden samt utformningen av en arbetsprocess.

Ida Elisabet Liffner
H D K
Högskolan för Design och Konsthantverk,
Göteborgs Universitet
Göteborg
VT, 2011
Examensprojekt 15 hp,
Konstnärligt kandidatprogram I Design 180 hp.

A World of Illustration

- Ett utforskande projekt om Illustration som begrepp och koncept, dess gällande och möjliga användningsområden samt utformningen av en arbetsprocess.

Abstract

It is not about the perfect tune or pretty picture.
It is always, always about the story. (Is or ought to be)

When we release a new album, publish a book or show a brand new collection of clothes or furniture etc. it is (or ought to be) because we have something to say (tell/share). The choice of language, in which we tell our stories, is vital for how they will be perceived.

This is where illustration comes in. Illustration is a tool for storytelling, for contributing to the world in the most legible way.
Illustration is legibility, it is the *italic*, the underline, the “quotation mark”, the exclamation mark!

It is not about the pretty picture.

I want to talk about this. About the concept of illustration and how it can be used; in our times of digitalization and information overload eg..

A World of Illustration is about finding new ways and techniques for telling stories. The story “A blue, blue sky” comes to life in the room around a table setting, using all the materials, surfaces and objects to visualize the content and essens of the story.

While working with the illustrations the project has cirkeled around the questions; What *else* can illustration be?

How can we use it?

What is the future purpose of it?

Keywords:

Illustration,
Story-telling,
Image vs. Interior,
2D vs 3D

För

-

ord

För

-

Stå

För

-

Fest

För

-

Spel

För

-

Låt

För

-

Dom

För

-

Kasta

För

-

Neka

För

-

Kläde

För

-

Råd

För

-

Ort

För

-

Stubro

För

-

Del

För

-

De

För

-

Akt

För

-

All Del

För

-

Kunskap

För

-

Hör

För

-

Dela

För

-

Moda

För

-

Undran

För

-

Vissad

För

-

Villa

För

-

Spilla

För

-

Pesta

För

-

Fan

För

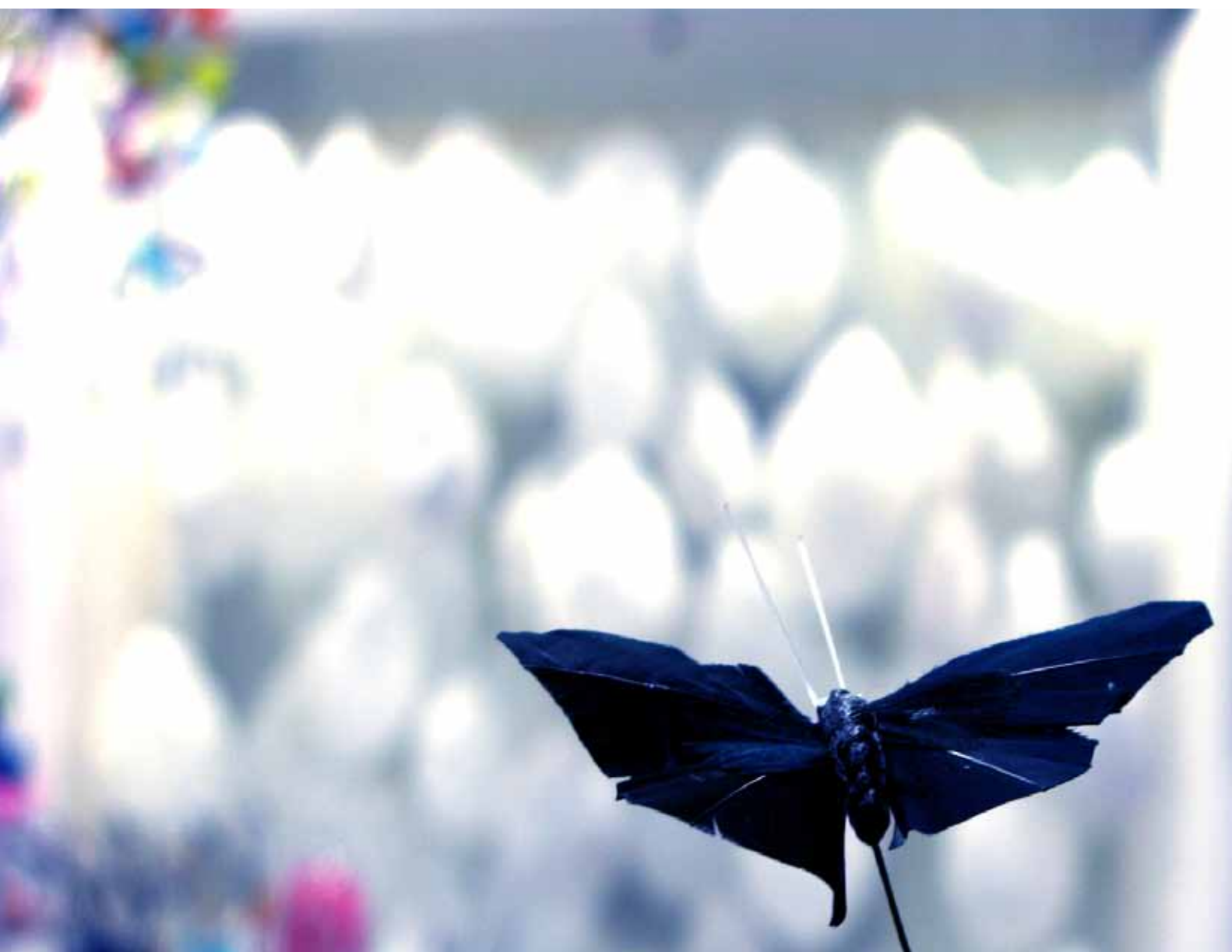
Berättelsens

Skull

I
n
n
e
h
å
l
l

Inledning	6-12
<i>A Blue, Blue Sky</i>	6
<i>Begynnelsen</i>	10
<i>Gränserna & Frågorna</i>	12
Genomförande	13-23
<i>Från tanke till handling</i>	13
<i>Skissteknikerna</i>	16
<i>Ur historien sprunget</i>	18
<i>Dokumentation</i>	21
<i>Bild/Teckning/Form/Rum</i>	22
<i>Dialog</i>	23
Rummet	24-28
<i>Rummets form</i>	26
<i>Väggarna</i>	26
<i>Golvet</i>	28
<i>Bordet/Duken/Stolarna</i>	28
<i>Maten och Uppdukningen</i>	28
Resultat	29-32
<i>Till syvende sist</i>	29
<i>Dokumentation</i>	30
Bilagor	33-78
<i>Det illustrativa manifestet</i>	
<i>Wikipedia om Synestesi</i>	
<i>Länkhänvisningar</i>	

F
ö
r
t
e
c
k
n
i
n
g

A blue, blue sky

Ida Elisabet Liffner

I have always had a hard time keeping track of things. My big brother is older than I am, I know that for sure. With how many years? Two perhaps, or three or four? I lost my first front tooth before the second, which was which is what puzzles me. One before the other is all I can be certain of.

I think every kid have found themselves following the wrong lady, thinking she was their mother, at some point. For me it happened all the time. One woman is my mother, all other women are not. But if it is she in the flowery skirt ore she who's wearing blue jeans.. information insufficient.

School was difficult for me. The word difficult doesn't even begin to define my educational experiences. Putting two numbers together will for most of the times, but not always, result in a completely different number. A word can have one meaning in one sentence just to say something else in another. Kings, queens, presidents and emperors have ruled in different countries, states, empires and colonies in different times. Some were great and did big things, others – not so successful. It's the exactness of it all that leaves me without a trace.

There are games where the challenge is to fill in the blanks;

In 1975 someone from Japan became the first woman to reach the top of mount something.

For me, most facts appear like this:

In sometime someone from somewhere became the something something to something something of mount something.

It had something to do with a mountain, right?

My uncle's name is Uncle. My cousin I call Bob or Jim, Tommy or Dan. He was a boy- like myself – and those are all boys' names. It made perfect sense, to me.

It may sound like I was the most ignorant and oblivious boy in the whole wide world. That, or stupid. My parents considered both options and I know that they blamed themselves. Whatever had they done to deserve such an imbecil for a son? Had they not loved me enough, given me everything I needed? Didn't she breastfeed me long enough or was it because he was so drunk the night they made me?

I overheard their conversations, but had a hard time following their reasonings. Something about me was not so good and it may or may not have been because of something that one or the other did or did not do. The thing was not at all that I didn't care or pay attention. I was in fact very curious and eager to explore. It was just that when I was given a fact or component I didn't receive them as words or numbers. In my head it was all translated into color and shifts of lights.

It was obvious to me that one number added to another would result in a number that had little or no resemblance with the first two. But if you would ask what that number would be, the answer popping up in my head could very well be "a vibrant orange with pulsing streaks of a tender blue". But which color a certain number was presented with was not a constant. It depended on the voice in which it was pronounced, what time of day it was or what I had dreamt about the night before. All influences mattered and created new variations of impressions all the time.

I know now that it wasn't stupidity. I knew very well that a number is a number and a color is a color, so when asked for the first I didn't answer with the second. Instead I kept quiet or began to list all the numbers I could think of in the hope of getting it right by guessing.

I was labeled hopeless case before entering elementary school. I was transferred between special classes and had dozens of teachers for kids with special needs. They were all sure that they would be able to break through the barriers of whatever the problem was and they all gave up when they, after a few weeks of efforts, didn't manage to teach me to count to ten.

I really did try, I wasn't dumber than knowing how my inability to comprehend even the simplest task disappointed my parents and I hated to see them sad – it was the most disgusting mist of purple-spotted green. But by the time other kids went to their first school dance and kissed behind the gymnasium I had accepted matters and anyway didn't know of anything else.

Then you came along.

I was sitting somewhere, probably on a bench and maybe in a park or on the school yard. All I remember is the haze that all the smells and sounds emerged in when I lost myself in my own thoughts. A high pitch voice would result in a beam of vile red cutting through the mist. A passing car

or barking dog appeared as blimps of dusty yellow with echoes of neon green. Some particularly outstanding noises would translate into increasing or decreasing light, but for most parts it was a blurry, contourless mass of something or nothing. Then there was a shift. It was so subtle I barely registered the change. It was like when you fall asleep in a bathtub and someone pulls the plug, the water is draining so slowly you don't realize it until you wake up shivering cold. The haze drew back, vanished and left me with a buzz of pink, a ring of crimson red and a tiny bell of cold, white light.

I opened my eyes and looked around me, as if I just woke up in a strange house, confused about where I was. I turned around and saw your face. It had freckles and I looked at them and thought "Those are freckles." I counted your face – there was a mouth. One mouth. There were two eyes and two ears, one nose with two nostrils and one nose ring, twelve red spots on your chin and all together it made one head. Your head.

-What are you staring at?, you said with a voice that was a little hostile but did not at all present itself in either color or light.

And I was amazed because it all made sense. The word "you" was referring to me, although it could have meant me and several others. The word "are" was referring to my state of being, but if I would ask the same question to myself I would use the word "am". "Staring" meant looking intensely, which I was well aware that I was doing. "At" was without a doubt referring to you. I did however miss the intonation of the questionmark and replied;

-That's right. I see you! And I really did.

-Freak, you said and looked away. Now I could see your profile. The profile is still the head and the number of parts to it hadn't changed, even though only half of them were exposed to me now. One ear, one eye, just half a mouth and nose, one nostril, no nose ring and seven red dots on half a chin. But now I could also see half a ponytail and a small birth mark just below your ear.

-I'm not very good at keeping track of things, I thought. I have never looked up to count the stars or imagined figures in the clouds. All I see and hear affect me the same way; landscapes of color and light, no details, no contours, nothing that separates impressions into categories. But I see now that you have freckles, I can tell your one eye from the other, and your lips move when you speak and I hear the words that come out. I hear the words and they make sense. When I close my eyes I still see worlds of colors but when I open them and look up I see a cloud, that looks just like you, in a blue, blue sky.

Inledning

Begynnelsen

Grunden till det här projektet lades under en termins studier av Illustration vid MICA, Baltimore, USA. Illustrationsavdelningen är skolans snabbast växande, medan man bittert konstaterar att marknaden är den snabbast krympande. I och med finanskris, läsplattans intåg och den explosionsartade utvecklingen av digitala informationsforum, har arenan för illustrationen skrumpnat ihop till en snäv och likriktad plattform. Man talar om de stora illustratörerna med vördnad- de som bröt mark och präglade tidningarnas val av publicerad konst, skivomslagets utformning och affischkonsten. Bland giganterna framhävs Seymour Chwast och grundarna av Push Pin Studios, Norman Rockwell, Wayne Thiebaud och Saul Steinberg m.fl. De anses alla ha varit sin tids stora inovatörer och kom att revolutionera illustrationsskapandet inom sina respektive stilar. Men genom att hänge sig åt mästarnas tekniker och replikationer av det som funkade förr, istället för att bana ny mark utifrån den nya tidens förutsättningar, så skjuter man sig själv i foten och beseglar Illustrationens öde; en ful och osjälvständig konstform. Ställer man frågan *Vad är illustration?*, så är svaren vaga och ogenomtänkta;

Illustrationer är bilder till text, det kan handla om barnböcker eller tidningsartiklar. Ett sätt att göra texten en aning mer lockande och underhållande.

Turerna till stadens bibliotek bekräftar min övertygelse. När jag frågar vart böckerna om illustration står så får jag motfrågan *Vad menar du? För att göra egna illustrationer eller syftar du på barnböcker?* Till slut blir jag visad till hyllan med böcker om Grafisk Design. Längst ner står ett par utdaterade böcker om praktiskt tecknande. Någonstans däremellan skulle det alltså finnas något om just illustration. Det är tomt. Att just Göteborgs Stadsbiblioteks hyllor inte dignar av böcker på ämnet, betyder inte att de inte finns. HDKs bibliotek har mer att komma med; bilderböcker, arkiv av vad som skapats i illustrativa syften. Men vem pratar om vad illustration faktiskt är, om de kommunikativa värdena, om de många ärenden som illustrationen ska gå? Jag undrar vad illustration är, men får bara exempel på hur det använts; bilder i varierande tekniker och stilar; somligt klassiskt, annat digitalt, här och var experimenterande kollage och blandtekniker, men ändå.. bild till text och förpackning.

Så här säger Wikipedia om saken;

En illustration är en visualisering i form av en ritning, skiss, målning, fotografi eller annat verk som belyser eller dikterar information med hjälp av en grafisk representation.

Men också;

Ordet illustration kommer från (lat. illustratio, av illustrō upplysa, bestråla)

Det huvudsakliga syftet är att förstärka, belysa och understryka. Utifrån de historiska användningsområdena har vi gått med på att vi åstadkommer detta genom att skapa bilder som korresponderar med uttrycket. Kan vi för saks skull prata om det som visuell kommunikation? Om vi för stunden låtsas att de dekorativa syftena inte är de huvudsakliga, utan de som faktiskt handlar om att så tydligt som möjligt förmedla en historia eller ett budskap, hur ställer vi då illustrationen i relation till den digitalisering som vi snabbt vänjer oss vid? Går vi med på att helt enkelt översätta de befintliga formspråken till digitala filer, scannar in de gamla skivomslagen och publicerar dem som tumnagelstora bilder till den musik vi nu förkovrar oss i, i så stora omfång att vi inte på en livstid kan tillskansa oss en bråkdel av utbudet. Kan man tänka att det finns andra vägar att gå, för att utnyttja den direktupplevelse som en lyckad illustration kan innebära och därmed sälla i utbudet för att lättare komma åt det, som med störst sannolikhet berör och tilltalar oss?

Gränserna och frågorna

Den ambivalens som finns i diskussionerna om illustration bottnar i det gränsland som formen rör sig i. Å ena sidan hävdar man de kommersiella syftena, å andra sidan de konstnärliga värdena. Grafiska designer blir uppmärksammade som illustratörer, medan titulerade illustratörers arbeten ställs ut på gallerier under titeln "konst". Gränslandet har sina yttersta poler i Konst och Design. Någonstans däremellan rör sig illustrationen. Den aktuella frågan för det här projektet är "*Vad mer kan illustration vara?*". Jag vill undersöka den roll som illustrationen spelat hittills, och som vi bör formulera inför framtida bruk. Visuell kommunikation kan bli viktigare än någonsin, när informationsflödet stadigt ökar i takt med mediebrus och pockande budskap från såväl kommersiella som privata aktörer.

A World of Illustration har hela tiden handlat om att lyfta frågor, inte att ge svar. Det har varit ett projekt, vars syfte varit att för egen del bena ut process och arbetsmetod för att visualisera berättelse och budskap på starkast möjliga vis. Att för sakens skull lämna den platta ytan och bygga en illustration som kan erbjuda en direktupplevelse och en möjlig frågeställning; är det här verkligen illustration?

Målet var att tänja på gränserna för vad som uppfattas som illustration, för att på så sätt förstärka beröringspunkterna i berättelsen. Å ena sidan har det varit min egen nyfikenhet som drivit visionen, men även frustration över hur statiskt begreppet och invanda termerna är. Det här är ett sätt att skapa utrymme för en diskussion om vart och vad illustrationen är.

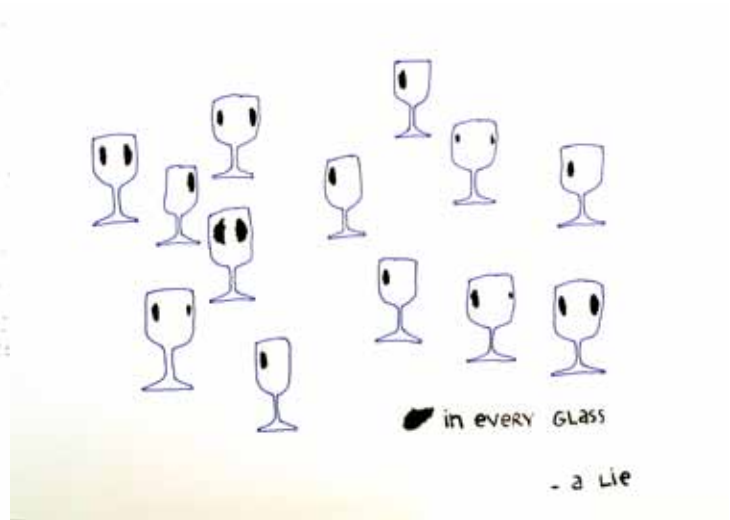
Genomförande

Från tanke till handling

För att applicera frågeställningarna på ett konkret exempel och en verklig arbetsprocess så började jag där jag skulle börjat vilket illustrationsuppdrag som helst; med historien. I projektets begynnelse fanns bara en frustration, vision och en luddig idé. Jag började mejsla fram ett par historier att arbeta med; alla med samma grundläggande tema; måltidssituationen. Att välja middagsbordet var naturligt; vi kan alla relatera till det som en plats för historieberättande och stunder av möten, anekdoter och kommunikation. Historien skulle vävas samman med situationen på ett sätt att måltiden som sådan skulle kunna förmedla hela budskapet, med hjälp av de ytor och föremål som kopplas till den.

Det viktiga var inte att ta fram ett bildmaterial som sedan skulle kunna klistras på bordets och föremålets ytor, utan att arbeta med historien så att den genomsyrade hela innehållet i rummet. För min egen del var inte det här en långsökt tanke- en historia kan berättas på tusen sätt. Det här var ett. Men av reaktionerna jag fick så förstod jag att jag hade snurrat in begreppen i varandra. Den vanligaste frågan jag fick var varför jag så envist skulle kalla det illustration. Om det nu var meingen att bli ett rum; varför inte installation eller scenografi? För all del; om jag kan använda en installation för att så sakligt och tydligt som möjligt berätta historien så gör jag det. Men installationen är då tekniken, medan illustrationen fortfarande är målet.

"Jag började mejsla fram ett par historier att arbeta med; alla med samma grundläggande tema; måltidssituationen. Att välja middagsbordet var naturligt; vi kan alla relatera till det som en plats för historieberättande och stunder av möten, anekdoter och kommunikation".

ett bord.

ett rum

en stol till
så att man
kan vara två

närning att
sitte på
till exempel en stol.

att ställa
sitt bord i,
och vad man nu
vill att sitte på
till exempel en stol
eller två

Kanske vill man
ha en duk på sitt bord
och blommor i vas,
så det blir fint

Kanske kårkipor
som man har
plockat själv

förr eller senare blir det
pårsk eller jul
eller så fyller man år
och då meddelar man
sommige att de ska komma
och sitte ner, vi ska äta
och skåla och säga att
det var alldeles för länge sen

inte samliga.

man dukar som aldrig
förr, fint ska det va,
med silver och kristall
och linnenervetter.

ja sannerligen - fint ska det va. och oförglömligt

"Medan jag tolkade bilderna för att sammanfatta deras budskap så lades nya innebörder in och resultatet blev en samlad kombination av tvådimensionella och tredimensionella skisser".

Skissteknikerna

Under den inledande Synopsiskursen tog det första skissandet vid. När det väl fanns ett bildmaterial så övergick jag till att försöka omformulera innehållet med hjälp av en rad objekt. Fyra stycken, för att vara mer exakt. Min slutsats var att det som bilderna berättade i jämförelse med det som föremålen berättade, fungerade mer som komplement än som översättningar. Medan jag tolkade bilderna för att sammanfatta deras budskap så lades nya innebörder in och resultatet blev en samlad kombination av tvådimensionella och tredimensionella skisser. Jag kallar det skisser därför att de på sätt och vis blev en utgångspunkt för min frågeställning; vilka tekniker, medier och metoder kan jag utnyttja för att berätta något. I den tanken är själva processen för att hitta effektiva illustrationer viktig, och valet av platt yta kontra fysisk form fick statuera exempel för olika berättartekniker.

Under tiden försökte jag att gång på gång förklara för mig själv och andra vad det var jag ville åstadkomma; "Ett middagsbord, som är en illustration för att förmedla en berättelse, som kanske lika gärna kunnat vara en bilderbok, ett fotografi, en sång eller dans. Det här är mitt val av teknik, jag illustrerar en berättelse genom mina val av sammansättningar". Det var just frustrationen i att inte fullt ut kunna göra mig förstådd som gjorde att jag släppte skissandet helt och satte mig för att skriva manifestet. Det illustrativa manifestet redogör för en rad ståndpunkter: "Illustration är ett verktyg, det behöver slipas, vi måste prata om det för att kunna skära med det!". Manifestet och ståndpunkterna blev lika viktiga i projektet, som framtagandet av materialet. Som resultat för det här projektet ska det skriftliga räknas jämställt med den fysiska slutprodukten. Det är med de båda delarna i åtanke som jag fortsatt att ställa frågorna; vad är det här, hur pratar vi om det, hur upplever vi det, hur tar vi till oss information och berättelser?

Ur historien sprunget

Under den tredje veckan hade det litterära material, som skulle stå till grund för illustrationen, tagits fram. Eftersom projektet redan innehöll så många separata delar så valde jag att fokusera på en (1) historia. "A blue, blue sky" handlar om en ung man med synestesi. Han berättar sin historia om uppväxten; fjärrad från den allmänna världsbilden, av sina egna upplevelser och sinnesintryck. Historien stämmer överens med idén om våra individuella sätt att tolka information, och försöken att så tydligt som möjligt förmedla något, utan att kunna styra över de vitt skilda referensramar inom vilka vi tar till oss och känner av vår omgivning.

De första veckorna skrev jag historierna parallellt med en skissprocess som innefattade vitt skilda tekniker. I ett första skede använde jag klassiska tekniker, som jag var väl bekant med och någorlunda behärskade. Utifrån historien byggde jag upp mood-boards och började skissa på rummets innehåll. Därefter följde undersökningsenkäter och interaktiva affischer, som postades i centrala Göteborg (*sid 16*). Jag ville ta reda på vari skissens budskap låg. Var det när jag tog fram dem, när de hamnade för allmän beskådan eller först när någon faktiskt tog ställning och förändrade affischen så att nästa betraktare hade ett alternativ mindre att välja på. Affiseringen blev intressant ur två hänseenden; den respons som gavs på ett budskap som varken hade avsändare eller sålde något och för min egen del blev det ett sätt att prata med en publik som jag ännu inte visste att jag riktade mig till. Min målgrupp var ju än så länge alla som äter, som slår sig ner vid ett matbord och samtalar, berättar, lyssnar och kommunicerar.

A blue, blue sky

I have always had a hard time keeping track of things. **My mother** ~~is a~~ I know that for sure. With how many years? Two perhaps, or three or four? I lost my first front tooth before the second, which was which is what puzzles me. One before the other is all I can be certain of. I think every kid have found themselves following the wrong lady, thinking she was their mother, at some point. For me it happened all the time. One woman is my mother, all other women are not. But if it is she in the flowery suit or she who's wearing jeans, information insufficient.

School was difficult for me. The word difficult doesn't even begin to define my educational experiences. Putting two numbers together will for most of the times, but not always, result in a completely different number. A word can have one meaning in one sentence just to say something else in another. Kings, queens, presidents and emperors have ruled in different countries, states, empires and colonies in different times. Some were great and did big things, others - not so successful. It's the exactness of it all that leaves me without a trace.

There are games where the challenge is to fill in the blanks;
In 1975 someone from Japan became the first woman to reach the top of some something
 For me, most facts appear like this:
In sometime someone from somewhere became the something something something something of mount something
My mother's name is Betty. My cousin I call Bob or Jim, Tommy or Dan. He was a boy-like myself - and those are all boy's names. It made perfect sense, to me.

It may sound like I was the most ignorant and oblivious boy in the whole wide world. That, or stupid. My parents considered both options and I know that they blamed themselves. What ever had they done to deserve such an imbecil for a son? Had they not loved me enough, given me everything I needed? Didn't she breastfeed me long enough or was it because he was so drunk the night they made me?

I overheard their conversations, but had a hard time following their reasonings. Something about me was not so good and it may or may not have been because of something that one or the other did or did not do.

"De första veckorna skrev jag historierna parallellt med en skissprocess som innefattade vitt skilda tekniker."

“Jag ville ta reda på vari skissens budskap låg. Var det när jag tog fram dem, när de hamnade för allmän beskådan eller först när någon faktiskt tog ställning och förändrade affischen så att nästa betraktare hade ett alternativ mindre att välja på”.

Dokumentation

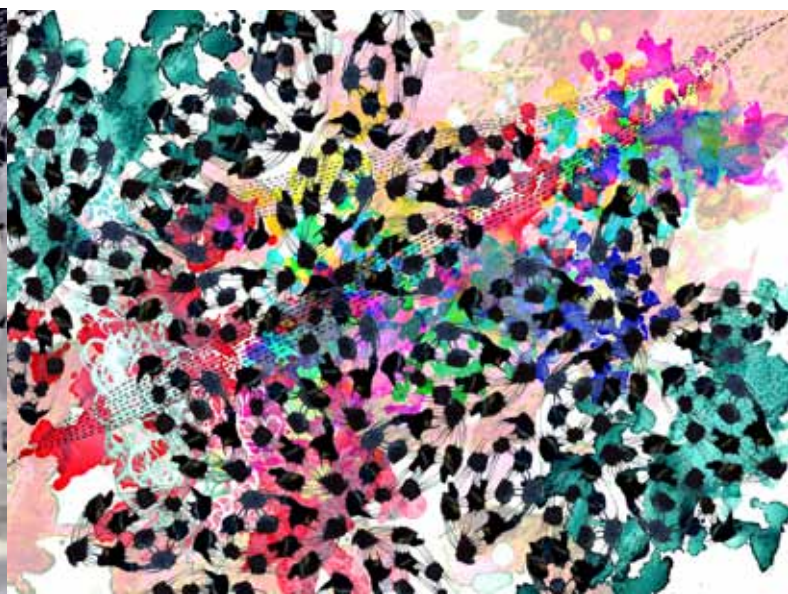
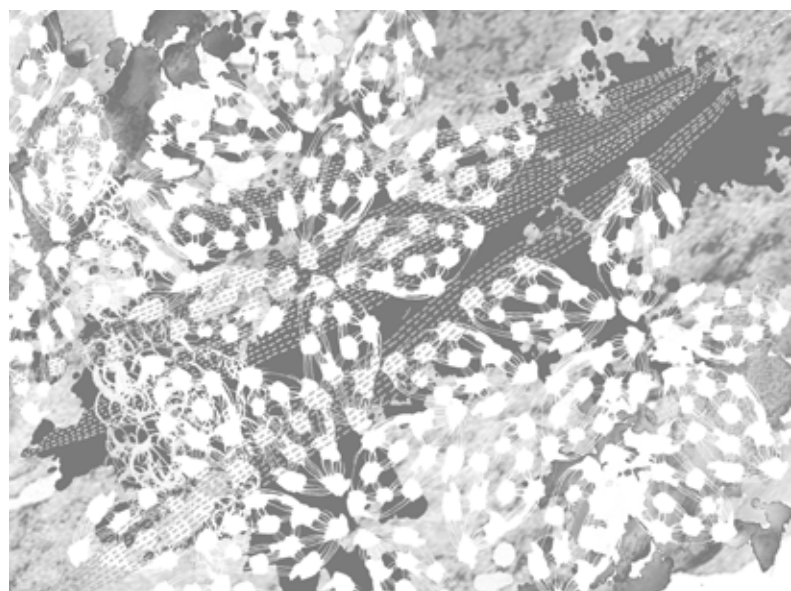
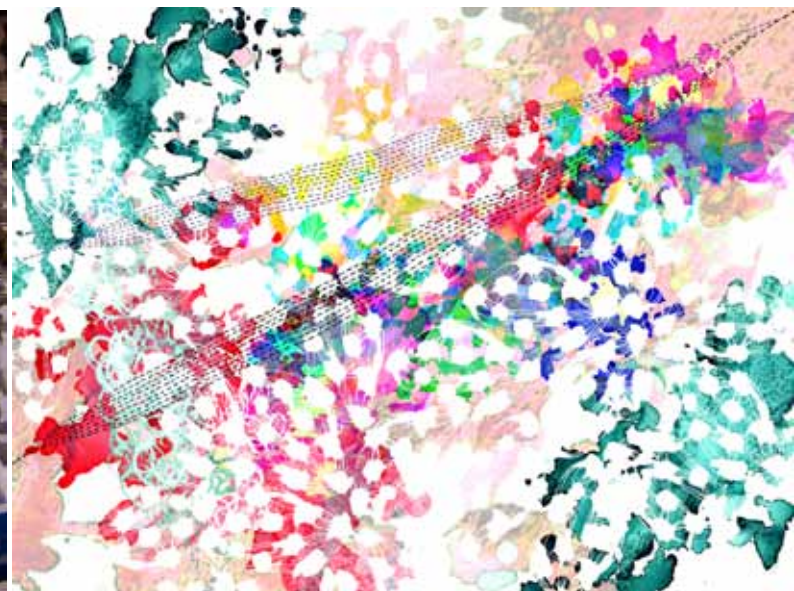
Urval av det material, idéskisser, mönstertester och materialprover har dokumenterats och publicerats på bloggen *idaliffner.blogspot.com*. Att kontinuerligt sammanfatta sig har också inneburit att jag har ifrågasatt varje delmoment på ett sätt som jag upplever att jag i tidigare projekt gjort först efter avslut. Dessutom har den respons jag fått på det publicerade materialet gjort att jag fått större inblick i hur bildmaterialet kunde uppfattas och tolkas.

Modellen

Bild/Teckning/Form/Rum

Jag övervägde länge valet att ta med den tecknade bilden. På sätt och vis krockade det med tanken på att gå ifrån papprets yta. Men jag tyckte att jag hittade något tilltalande i relationen mellan bild och objekt i de första skisserna. Genom att sätta det tvådimensionella jämsides det tredimensionella så kunde jag prata om skillnaderna och samspelet. Medan väggarna blev en yta för teckningarna, så blev den invävda teckningen i bordsduken en yta för objekten. Jag menar inte heller att det är en fråga om val, att det ena utesluter det andra. I krig, kärlek och illustration är ju, som bekant, allt tillåtet. Vi gör vad vi behöver och allt som nöden kräver för att berätta och förmedla. Tänker jag.

Mönstrexperiment

Dialog

Det blev allt viktigare att prata om möjliga tolkningar av det material som växte fram. Från början till slut har jag dokumenterat processen på bloggen. Genom den kunde jag föra direkta samtal med människor som själva ställde sig frågor om syftet med att ha illustrationer och värdet i att förmedla sina egna och andras övertygelser. Två grupper utkristalliserades; de som själva funderade i samma banor omkring illustrationens roll och framtid, och de som inte gjorde det. Jag har försökt diskutera åt båda håll. För den som redan funderar blir det värdefullt att ha något att fästa tankarna vid och någon att byta dem med. För den, som inte ännu övervägt att illustration är något att överhuvudtaget ifrågasätta, blir det intressantare för mig själv att försöka vara tydlig och göra mig förstådd. Som en följd av det tog jag fram en modell av hur jag tänkte mig resultatet. Det var så nära en slutgiltig skiss som jag skulle komma. På så sätt kunde jag peka på väggarna och de olika elementen i verket och förklara hur jag tänkte mig att de skulle fungera.

Rummet

A blue, blue sky

Verkstället/Bygget/Sammanfogningen

Rummets Form

En av de viktigaste effekterna i rummet är de snedställda väggarna. De tjänar i huvudsak två syften; dels är de tänkta att påverka uppfattningen av att betrakta en bild, och dels för att underlätta dokumenteringen av rummet. De är dessutom menade att skapa en illusion av bildligt perspektiv, där den bortre kortväggens fokus bryts upp av den formation av kokonger, som får fungera som projektyta. Meningen var att den uppluckrade ytan skulle ta ifrån bilderna struktur och form, och i huvudsak upplevas som färger. Kokongerna (även kallade ballongerna, blåsorna, bubblorna, dropparna, svulsterna) gavs olika strukturer, för att variera effekten av bilden. På så sätt framhövdes effekten av att kokongerna var fragment av en bild

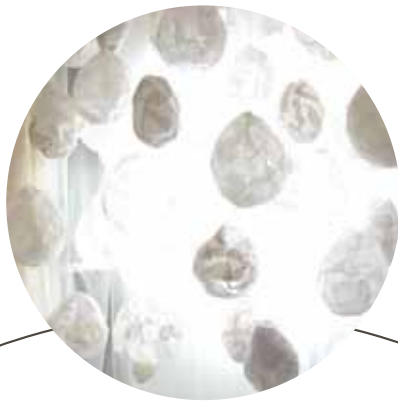
Väggarna

De två sidoväggarna har fått fungera som någon slags inramning av bilden. De markerar rummets form och är väsentliga för att innesluta måltiden i sitt sammanhang, men spelar snarare rollen som markeringar än bildmässiga element. Att montera pojkens minnesbilder på den vänstra väggen, blev mer som att göra anteckningar i marginalen än att lägga färg på duken. De tecknade bilderna blev en representation av huvudrollens mentala uppfattningar av sin omgivning, och utformades för att visa på en realism, som filtrerats genom synestesins sinnesglapp. Pojken i berättelsen redogör ganska torrt, men för den sakens skull inte könslokalt, för sin uppfattning av en omvärld, som han inte kunnat förstå och inte blivit förstådd av. Därför har den gnetiga teckningen kombinerats med både statiska färglement och mer abstrakta. Olika delar av berättelsen har givits olika värden i färg och form, men det har också varit viktigt att de som samlat material ska upplevas som en helhet och i en komposition, där sammansättningen varit viktigare än de enskilda delarna.

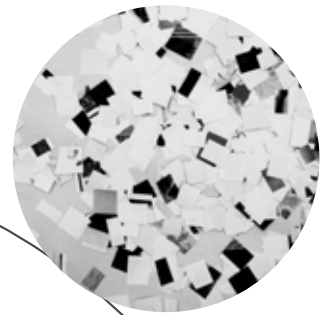
Den motsatta väggen har hela tiden varit tänkt som ett bollplank, som för att svara på de mer konkreta bilderna. Dock har innehållet förändrats genom processen. Huvudingrediensen har varit pojkens uppfattning av berättelsens sista del; naturen, parken, växtligheten, träden. I modellen demonstrerades det med målade grenar, för att symbolisera uppfattningen av hur färgen tar över formen. Efter flera tester blev väggen ett montage av bilder på grenverk. Jag ville framhäva pojkens insikt *"I have always had a hard time keeping track of things.."* Grenverket blir en sammanfogning, ett försök att sätta samman delarna för att förstå ursprunget. Det finns ett mönster i väggens fragmentariska sammansättning, som på sitt sätt är en lika acceptabel verklighetsbild som om det varit ett enskilt träd.

Stolarna

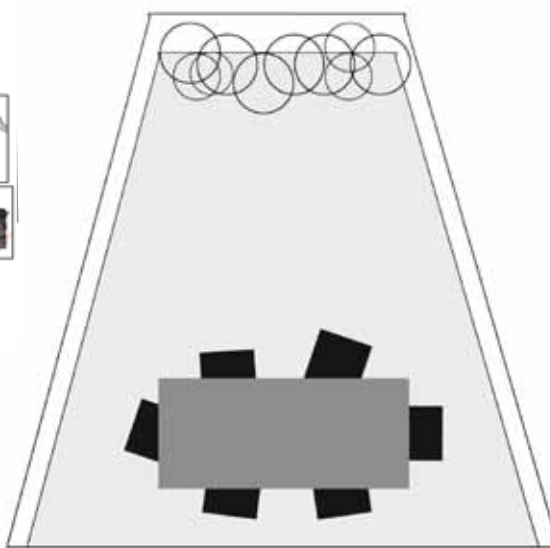
Projektionsväggen

Golvet

Vänster långvägg

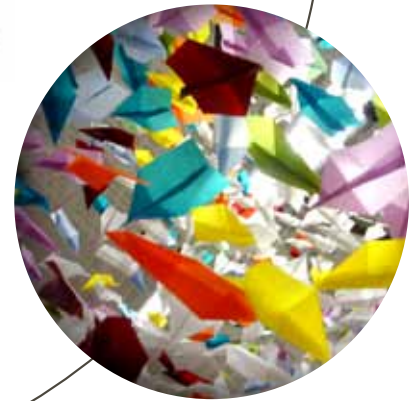
Rummet/Formen

Höger långvägg

Maten

Taket

Bordet/Duken

Golvet

In i sista stund var golvet en samling av fotografier på molnformationer på en blå, blå himmel. Det handlade om att saker och ting inte upplevs där de faktiskt ger sig till känna, det handlade också om att det var pojkens frigörelse från sin egen isolering och därmed grunden som historien vilade på. Men som alltid när man vill berätta något, så kan det göras genom det som inte sägs. Den blå himlen symboliserade ögonblicket när glappet i nervsynnappserna överbryggades och sinnesintrycken nådde fram till sin tänkta slutdestination. Det kändes övertydligt och på snudd förmätet att servera en sådan symbolik. Rummets grund skulle inte vara lösningen utan just den splittring som kommer sig av att försöka få bitarna på plats i en ram man inte kan föreställa sig. Golvet är konfetti av missförstånd och misskommunikation.

Bordet, duken, stolarna

Det dukade bordet är huvudnumret i bilden. Det är en inbjudan att ta del av en annan människas tankevärld, att slå sig ner och smaka på de sinnesupplevelser som serveras. Bordet är pojkens arena, den verklighet han lever med, men inte kunnat förmedla eller förklara. Han känner inget annat, men har lärt sig betéenden, som ändå fungerar med omgivningen. Han vet att en siffra är en siffra, en färg är en färg. Han vet att födan serveras på faten, men inte hur den smakar eller ser ut för någon annan. Han accepterar sin särställning och har ingen annan verklighet än sin egen att jämföra med. Hans värld är explosioner av färgupplevelser, av bräckliga landskap och skiftningar av ljus och mörker. Det är så här hans värld smakar; som ett centrum av grundfärger i abstrakta former, spektra av valör och kulört och ilningar av illusioner. Duken är en grund av struktur och ordning, en skugga av verkligheten, med pojkens upplevelser applicerade på. Stolarna är länkar mellan det fragmentariska golvet och den serverade måltiden, inlindade i bråkdelar och fraktaler.

Maten och Uppdukningen

Det finns en ordning i uppdukningen, ett underliggande system. Men föremålen som fyller serveringsfat och skålar är tillverkade i material, som är allt annat än aptitliga. Här finns pyttesmå pappersflygplan, spraylackerade popcorn, vaxdränkta papperskoner, grenar doppade i målarfärg och det sylvassa metallspånet. Kombinationerna är sammansatta utifrån fraser ur historien. "A vibrant blue, with a streak of pulsating orange" blir en skål med blå popcorn, prydda med en skarpt orange fjäril. Det är färgerna osh strukturerna som blir det väsentliga- att skapa något som är aptitligt för ögat medan tanken på att stoppa det i munnen och faktiskt tugga och smaka på kan kännas rent av obehaglig.

Resultat

Till syvende sist

Slutsatserna om projektet bottenar i definitioner. Det finns ett rum, en plats utformad utifrån en historia och en frågeställning om illustrationen som begrepp. Illustrerar rummet först och främst en berättelse om en pojke med synestesi eller själva tanken om vad som får lov att kallas illustration? Är det rummet som är illustrationen eller är det dokumentationen och det samlade bildmaterialet som är det?

Det är inte mina svar som är de gällande, utan de diskussioner som föds ur resultatet. Jag hävdar att det här är ett sätt att arbeta med illustration, att det inte är definitionen av resultatet som är det väsentliga utan vad det faktiskt berättar. Om helheten som sådant fungerar som en förstärkning av berättelsen, förmedlar dess essens och belyser budskapet, då får det räknas som en fungerande illustration.

Målet var att definiera en historia och låta den komma fram i måltidssituationens omgivande ytor och material, det var också att utmejsla en arbetsmetod och process för att arbeta med illustration. Jag har förhållit mig till de metoder som jag försöker använda för allt bildskapande; från skissande till komposition, färg och form, mellanrumsformer, fokuspunkter, tempokiftningar och balans.

Dokumentation

Bilagor

Det illustrativa manifestet

Wikipedia om Synestesi

Det Illustrativa MANIFESTET

*Ett undersökande projekt
om yta och värdsliga ting*

Examensarbete av Ida Elisabet Liffner,
vid Högskolan för Design och Konsthantverk
15 HP, 2011

Historierna lever inte i papprets blanka yta. Det är när vi höjer blicken som vi möter dem; i våra ord, tankar och sinnen. Det är när vi konfronterar historierna, känner av dem och tar dem till oss, som vi kan tolka och omforma dem till något som kan appliceras på ytan. Ytan bär historien, förmedlar, förstärker och belyser historien som ligger till grund för bilden. Men ytan och bilden är inte bundna till pappret. Varje historia bör berättas med sitt tydligaste språk. Det är i jakten på förmågan att finna rätt språk, som jag valt att utforska illustrationens alternativa medier, tekniker och arenor, samt illustration som begrepp och hur man kan tala om det för att utvidga dess användningsområde och därmed kapacitet.

Det Illustrativa MANIFESTET

*Ett undersökande projekt
om yta och värdsliga ting*

Definitioner

Det måste börja med **historien**. Historien är det som skall berättas eller förmedlas; ett budskap, en känsla, övertygelse eller vision.

Därtill kommer **språket**. Språket är vårt verktyg för kommunikation; det kan vara ord i tal eller skrift, prosa, poesi, dokumentärt eller i musik, sång etc. etc.

Som ett verktyg för att visualisera din historia, belysa, förstärka, understryka eller befästa så har vi **illustrationen**.

Precisering

Illustrationens uppgift är att bära historien från berättaren till publiken, att lägga extra tyngd i innehållet och att fänga in åhöraren. Omvänt är illustrationen ett verktyg för åhöraren för att få en direkt och representativ uppfattning av innehållet.

Eftersom historierna vi levt med ofast erbjudits i tryckt form- som bok, skiva, tidning eller affisch etc. så har illustrationen gjort detsamma.

Vi närmar oss en tid då den fysiska formen helt eller delvis ersätts av digitala versioner. Vi kommer åt böcker och musikalbum i form av filer istället för skivor och trycksaker. Om vi menar att illustrationens roll är utspelad när historiernas fysiska form är det, så säger vi också att den aldrig tjänade annat syfte än som dekoration eller bonusmaterial.

Men illustration handlar inte om en påklistrad yta eller ett en dekorativ förpackning. Illustrationen är identitetskapande, tillför extra dimension till verket och breddar därmed grunden för beröringspunkter.

Med det som bas vill jag hävda illustrationens existensberättigande. Det är en viktig del i kommunikationen människor emellan. Därtill menar jag att illustrationen har en väsentlig roll att spela även när berättelsernas fysiska form fasas ut.

Vad denna roll innebär, vad dess plats kan komma att bli, är det dags att ta reda på. Vi måste mäta våra tankar mot den punkt i framtiden då det är möjligt att bära runt all existerande information på ett enda fickminne.

Jag hävdar att illustrationen inte bara har en fortsatt roll i "kulturkonsumtionen" utan faktiskt kan komma att bli viktigare än någonsin.

När vi har tillgång till allt som någonsin spelats in, skrivits, dokumenterats eller skapats, så ligger utmaningen i att välja. Det kan mycket väl vara i det valet som illustrationens utmaning kommer att fokuseras; som guide i urvalet för att finna det som starkast berör oss på ett individuellt plan.

Jag vill påstå att vi lever och verkar i en spännande tid. När somliga menar att illustrationens roll är utspelad och att "allt är redan gjort", så menar jag att det är illustration inom de ramar vi hittills känt den, som står inför en omformatering och att det är vår uppgift att utmana begreppet och utvidga den generella synen på hur vi illustrerar våra idéer, visioner, berättelser. Kraven på slagkraftig och effektiv kommunikation är högre än någonsin. Men vi har också fler spelytor och arenor än någonsin. Möjligheterna är oändliga och bollen är redan i rullning. Vi närmar oss frågan på flera fronter och inom alla områden av konst, musik och design så vrider vi på tankarna om hur man väljer sitt språk för att tydligast förmedla sitt budskap och göra sig hörd.

Grunden till ett examensarbete

Mitt val av format för att illustrera historier är försvarbart. Genom att lyfta illustrationen från den tvådimensionella ytan och väva in den i ett rumsligt sammanhang så lyfter jag frågan om illustrationens form och kan samtidigt bjuda betraktaren att kliva rakt in i bildspråket för att komma åt historien. Genom att låta historien kretsa kring måltidssituationer så kan de allra flesta av oss ta del av materialet och dra paralleller till egna erfarenheter; alla äter vi, alla har vi våra egna referenser och vi har alla varit med om att bygga och ta del av historier och anekdoter runt middagsbordet. Det är en naturlig plats för historieberättande.

Ni frågar; Men vad ska det bli, kan du specificera resultatet?

Nej, det kan jag inte.

Jag säger att jag ska skapa illustrationer till en berättelse, och ni undrar hur de kommer att se ut. Jag vet inte. Inte än. På samma sätt som jag alltid måste börja med valet av berättelse och språk; bearbeta, tolka och genomgå skissarbete, så gäller det även i det här projektet. Jag hade kunnat säga att jag skulle utföra illustrationen i akvarellmålning eller kollage, men jag säger måltidssituation. Det är mitt format och materialval. Huruvida det blir slutet rum, öppen scen, modell eller dokumentationen av resultatet som blir slutillustrationen kan jag svara på när jag kommit till den del av illustrationsprocessen som behandlar bildkomposition och uppbyggnad. Mitt val av material kanske är otraditionellt, men processen är densamma. Jag börjar med en historia, bearbetar den, tolkar och analyserar, därefter börjar jag skissa, hittar karaktärer, atmosfärer och stämningar för att slutligen skapa de illustrationer som starkast och tydligast kan förmedla historiens innehåll.

Ni frågar varför jag envist kallar det för illustration. Varför inte installation eller scenografi? Därför att det inte är en installation. En installation är ett konstverk och är sig självt nog.

Scenografi är en miljö för ett skådespel. Men det kommer inte att spelas några dramer här; illustrationen måste kunna förmedla dramat i sig självt. Det är ytor, objekt, bild och atmosfär i sig, som är aktörerna.

Jag kan använda en installation eller scenografi för att illustrera, på samma sätt som jag kan använda t.ex oljemålning, blyertsteckning eller fotografi, men det skall inte likställas. Illustration är ett samlade begrepp för visualiserande tekniker och format. På samma sätt som vi alltid frågat vad som kan rymmas inom begreppet konst, så frågar jag vad som kan rymmas inom begreppet illustration. Hur långt kan vi sträcka våra metoder för att komma åt berättelserna?

Det är ett risktagande att försöka påverka befästa idéer eller uppfattningar, jag är väl medveten om det. Men jag hävdar bestämt att det behövs. Dock kan jag, för enkelhetens skull, gå med på att vi kallar det "storytelling", det är trots allt det, i sin samlade form, som det handlar om.

Jag gör inte anspråk på att hitta några slutgiltiga svar eller lösningar till illustrationens framtid. Däremot menar jag att dess framtid är större än dess förflutna. Dess förflutna är begränsat av de sätt vi använt den, medan dess framtid ännu står fri från sådana gränser. Jag vill lyfta frågan och vara med i debatten, rota mitt eget ställningstagande och för egen del definiera ett språk och förhållningssätt till hur jag kan arbeta med illustration.

Wikipedia om Synestesi

Synestesi (eller sinnesanalogi eller intersinnessamverkan) är ett neurologiskt tillstånd som innebär att två eller flera sinnen är sammankopplade. Vissa synesteter kan höra färger, andra kan se ljud; symptomen varierar. Uppgifterna om hur stor del av befolkningen som är synesteter varierar, allt mellan 0,001 och 2 % har föreslagits. Synestesi är marginellt vanligare hos kvinnor än hos män. Synestesi har visats gå igen i familjer, och man tror därför att tillståndet kan ha genetiska orsaker, dock med flera gener inblandade.

Den vanligaste formen av synestesi är troligen att se olika färger för olika bokstäver eller siffror (ibland hela ord, särskilt ofta tidsenheter såsom veckodagarnas namn och månaderna). Däremot är det sällsynt att från en färg se en bokstav eller siffra. Varje bokstav har alltid samma färg, och den förändras inte ofta med tiden. Det är inte något som synesteteten behöver komma ihåg; för honom eller henne kan det kännas lika naturligt att femmor är gröna som att himlen är blå.

Synestesin kan vara antingen projicerande, det vill säga att till exempel bokstävernas färger upplevs som ett vanligt synintryck, eller associativ, att bokstäverna associeras till att ha bestämda färger som man kan se för sitt inre.

En annan vanlig form av synestesi är att ha strukturer eller färger för olika tidsenheter, som dygnet, veckan och året. En annan grupp har synestetiska upplevelser kopplade till ljud.

Den här artikeln saknar källhänvisningar och kan därför inte verifieras. (2010-06)

Länkhänvisning:

<http://synestesi.se/> (2011-05-15)

http://www.svd.se/nyheter/idagsidan/existentiellt/synestesi-satter-farg-pa-tillvaron_6132997.svd (2011-05-03)